

Addysgu a Dysgu

- 1 Gwrandewch ar recordiad o'r gân werin a gofynnwch i ddysgwyr ganolbwyntio ar ynganiad y llythrennau neu'r sillafau canlynol:
'ei' – wissen, mein, Steine, Zweige, Einheit
'ie' – Liebling, liegen, viel
'ä' – schläft
'ö' – Röschen, Schönheit
'ü' – blühen, Blümchen, süsse, Glück
'zw' – Zweige
- 2 Gan ddefnyddio'r trac cefndir a'r canllawiau uchod, canolbwyntiwch ar y rheolau sy'n ymwneud ag ynganiad y llythrennau ac anogwch y dysgwyr i ymarfer dynwared y seiniau cywir. Yna gall dysgwyr greu banciau o eiriau, rhai newydd a chyfarwydd, sy'n dilyn yr un rheolau ynganu.
- 3 Rhannwch y dysgwyr yn grwpiau o 4-5 ac edrychwch ar y geiriau. Gofynnwch iddyn nhw pa eiriau maen nhw'n eu hadnabod neu ba rai y gallan nhw ddyfalu eu hystyr. Rhannwch gopiau papur o linellau'r gân gyda'r grwpiau, gwrandewch ar y gân a chwifiwch y llinellau sydd gennych chi yn yr awyr os ydych chi'n eu clywed. Gwrandewch ar y gân eto a gweithiwch gyda'u grŵp i roi geiriau'r gân mewn trefn.
- 4 Rhowch gopiau o'r geiriau â bylchau i'r dysgwyr. Gwrandewch ar y trac sain heb y geiriau a rhaid i'r dysgwyr lenwi'r bylchau â'r geiriau sydd ar goll.
- 5 Rhowch eiriaduron neu restrau termau i'r dysgwyr er mwyn eu galluogi i ddod o hyd i eiriau/ymadroddion sy'n odli. Anogwch y dysgwyr i ysgrifennu eu penillion eu hunain a'u perfformio o flaen y dosbarth.
- 6 Ewch drwy'r gân gan esbonio ystyr y geiriau. Gofynnwch i'r dysgwyr ailgreu ystyr y gân mewn fformat gwahanol. Gallai hyn fod ar ffurf bwrdd stori, clip fideo, map meddwl, ffilm animeiddiedig fer, cyflwyniad sleidiau.

Sgiliau Cyfannol

Gall yr awgrymiadau isod ffurfio man cychwyn defnyddiol ar gyfer eich gwaith gyda chaneuon mewn sawl iaith. Fe'u dyfeisiwyd er mwyn gadael i ddysgwyr ddatblygu eu sgiliau Llafaredd, Darllen ac Ysgrifennu trwy amryw weithgareddau a phrofiadau.

- Pan fydd y dysgwyr yn hyderus yn perfformio'r gân, gall grwpiau gynhyrchu eu fersiwn hwythau o'r gân. Gellir datblygu hyn yn gystadleuaeth rhwng grwpiau lle caiff dysgwyr y cyfle i berfformio eu cân yn y neuadd neu yn ystod amser cofrestru, a hynny o flaen grwpiau eraill. Gellir cynnal pleidlais i weld pa fersiwn yw'r gorau ym marn y lleill. Gellir pleidleisio mewn sawl categori er mwyn galluogi'r nifer fwyaf o ddysgwyr i ennill cydnabyddiaeth am eu cân. Dilynwch y dolenni i gael mwy o ysbrydoliaeth.
- Gan ddefnyddio'r dolenni, casglwch amrywiaeth o ganeuon gwerin traddodiadol yn Almaeneg i'w canu gyda'r dysgwyr. Gallai dysgwyr gymharu'r caneuon hyn â chaneuon gwerin o Gymru gan ystyried elfennau megis themâu, strwythur a rhythmau. Yna, gall dysgwyr ddewis eu hoff gân i'w pherfformio gerbron eraill. Gallai dysgwyr ymgorffori'r gweithgaredd yma yn rhan o bwnc ehangach lle maen nhw'n cymharu eu diwylliant nhw â'r diwylliant mewn gwledydd Almaeneg eu haith.

Parhâd o'r Sgiliau Cyfannol:

- Ystyriwch ymgorffori caneuon yn rheolaidd mewn cynllun gwaith naill ai ar gyfer dysgu iaith neu i wella dealltwriaeth ryngddiwyllynnol dysgwyr ar draws y cwricwlwm. Er mwyn meithrin ac ennill geirfa yn nyddiau cynnar dysgu iaith, gellid defnyddio casgliad o ganeuon yn ymwneud â phynciau penodol megis anifeiliaid, rhannau'r corff, tasgiau o gwmpas y tŷ, lliwiau a rhifau er mwyn cynyddu ysgogiad a gwella cywirdeb. Wrth i'r dysgwyr ddechrau cael hwyl arni, mae caneuon yn gallu cefnogi ac ategu strwythurau ieithyddol a phwyntiau gramadegol.
- Gall dysgwyr fod â rhan mewn prosiect pontio sy'n defnyddio caneuon Almaeneg o Gyfnod Allweddol 2 i Gyfnod Allweddol 3. Gall athrawon yr ysgol uwchradd a'r ysgolion cynradd weithio gyda'i gilydd i ddewis deunydd addas. Wedyn gall dysgwyr o flynyddoedd 6 a 7 chwarae rhan i baratoi'r caneuon ar gyfer perfformiad ar y cyd a allai gael ei gynnal yn ystod diwrnod blasu yn yr ysgol uwchradd.

Adnoddau

Mae mwy o syniadau a dolenni i adnoddau cymorth i'w cael ar dudalennau CânSing ar wefan CILT Cymru: www.ciltcymru.org.uk.

Yma ceir canllawiau ynganu, dolenni i ragor o ganeuon ac adnoddau mewn sawl iaith, syniadau i'ch helpu i ddatblygu eich prosiectau canu ac ITM ymhellach. Mae ymateb a myfyrio, fel artist, ac fel cynulleidfa, yn rhan hanfodol o ddysgu yn y celfyddydau mynegiannol.

Asesu ar gyfer Dysgu:

• Mae ymateb a myfyrio, fel artist, ac fel cynulleidfa, yn rhan hanfodol o ddysgu yn y celfyddydau mynegiannol.

Holi

Adnodd: Meddwl-paru-rhannu

- Chwiliwch am enghreifftiau o sain benodol yn y gân.
- Sut gallwn ni wella ein hynganu?
- Ydyn ni'n gwybod am unrhyw eiriau/ymadroddion eraill y gallwn ni eu rhoi yn y gân?

Datblygu meddwl

Adnodd: Sut i wella

Tynnwch eiriau allan o'r gân a'u dosbarthu'n rhannau ymadrodd gan gynnwys enwau, berfau ac ansoddeiriau. Cymysgwch nhw i greu ymadroddion neu benillion newydd. Ychwanegwch eiriau ym mhob categori gan ddefnyddio geiriaduron neu restrau termau, ac ewch ati i greu mwy o linellau newydd i'r gân.

Adborth/Asesiad gan gyfoedion

Adnodd: Sylwadau yn unig

Gellir rhoi adborth ar ynganu; rhannwch y dosbarth yn grwpiau a theilwriwch adborth i bob grŵp o ddysgwyr.

- Gellir rhoi adborth ar ymdrechion cywir i gyfnewid geiriau ac ymadroddion.
- Defnyddiwch restr wirio o batrymau sillafu-sain i hunanasesu – ac asesu gan gymheiriaid – perfformiad pob grŵp yn effeithiol.
- Defnyddiwch wahanol gategoriâu i hunanasesu ac asesu gan gymheiriaid fersiynau newydd y grwpiau o'r gân. Gallai categorïau posib gynnwys: yr ymadroddion newydd mwyaf rhesymegol, y mwyaf doniol o blith yr ymadroddion a gyfnewidiwyd, y geiriau newydd mwyaf anghyffredin mewn ymadrodd.